

Syftet med detta dokument är att ge borgensmannen allmän information om vad borgen är och vilka rättigheter och skyldigheter borgensmannen har gentemot den bank som beviljat skulden eller gentemot annan borgenär till följd av överlåtelse av huvudförpliktelsen. Villkoren för borgen i varje enskilt fall framgår av borgensförbindelsen.

1. Borgen

Vid borgen åtar sig borgensmannen att svara för betalningen av en annan persons skuld. Om gäldenären inte betalar skulden på avtalat sätt kan skulden indrivnas hos borgensmannen. Den som ingår en borgensförbindelse bör noggrant överväga sitt åtagande.

Borgensmannen svarar för skulden han gått i borgen för med alla sina personliga tillgångar. Borgen som ges till en bank är i praktiken alltid proprieborgen, dvs. borgen som för egen skuld, vilket innebär att borgenären kan kräva betalning direkt av borgensmannen genast när skulden har förfallit.

Särborgen avser en eller flera i borgensförbindelsen specificerade skulder.

Vid generell borgen specificeras inte vilka skulder borgensmannen ställer borgen för. Borgen utgör säkerhet för gäldenärens alla existerande och framtida skulder. Gäldenären kan ta nya lån och borgensmannen svarar också för dem.

2. Borgensman

Borgensmannen kan vara antingen en fysisk person eller en juridisk person, t.ex. ett företag, en förening eller en stiftelse.

En fysisk person som ställt borgen kallas för enskild borgensman. Från bestämmelser som skyddar enskilda borgensmän går det inte att avvika genom avtalsvillkor.

Enskilda borgensmän är dock inte ägarna eller de som har en ledande ställning i ett gäldenärsföretag eller dess moderföretag. Sådana personer är t.ex. verkställande direktör, styrelsemedlem, ansvarig bolagsman eller en person som äger minst en tredjedel av gäldenärsföretaget eller dess moderföretag.

3. Borgensansvar

Utöver skuldkapitalet svarar borgensmannen för räntorna samt för kostnader och arvoden. Eventuella förändringar av referensräntans värde eller valutakursen för en skuld i valutabelopp medför motsvarande minskning eller ökning av borgensansvaret. Villkoren för skulden binder borgensmannen.

Om avsikten är att borgenären får kräva borgensmannen på endast ett visst penningbelopp eller en viss procentandel av skulden ska detta avtalas i borgensförbindelsen.

4. Flera borgensmän

Även om det finns flera borgensmän kan en enda borgensman bli tvungen att betala hela skulden. Borgenären är inte skyldig att driva in skulden hos övriga borgensmän, även om de skulle ha betalningsförmåga. En borgensman bör dessutom beakta att övriga borgensmäns ekonomiska ställning kan försämrats efter ställandet av borgen.

5. Generell borgen

En fysisk person som ställt generell borgen skyddas genom begränsning av borgensansvaret beloppsmässigt och tidsmässigt. Borgensmannen och banken avtalar om ett lämpligt belopp som högst kan indrivnas hos borgensmannen. Detta ska anges som ett fast penningbelopp (t.ex. 100 000 euro). I beloppet ingår även räntor och andra kostnader, om inte ett separat maximibelopp avtalats för dessa.

Tidsbegränsning av borgen görs vanligen med ett villkor enligt vilket borgensmannen endast svarar för skulder som uppkommit före en angiven dag. Passerandet av den angivna dagen innebär då inte att borgensmannens ansvar upphör utan definierar vilka

skulder borgen omfattar.

Ifall borgensansvaret inte har begränsats på ovan beskrivet sätt svarar borgensmannen endast för sådana skulder vid vars beviljande borgen har ingåtts eller som uppkommit innan borgensförbindelsen gavs och som borgensmannen då kände till.

Utöver beloppsmässig och tidsmässig begränsning i borgensförbindelsen har en person som ställt generell borgen alltid rätt att meddela en tidpunkt efter vilken borgensansvaret inte omfattar nya skulder. Begränsningen träder i kraft när borgensmannens meddelande om den har nått borgenären, om inte en senare tidpunkt har angetts i meddelandet. Anmälan om begränsning bör göras skriftligen. Begränsningen minskar inte borgensmannens ansvar för därförinnan uppkomna skulder jämte räntor och kostnader.

En begränsning som någon borgensman gjort minskar inte övriga borgensmäns ansvar.

6. Borgen för skuld av limittyp

För en skuld av limittyp, såsom kontokredit, kan en enskild borgensman begränsa sitt borgensansvar genom att meddela en tidpunkt efter vilken borgensansvaret inte omfattar nya skulder. Begränsningen minskar inte borgensmannens ansvar för därförinnan uppkomna skulder jämte räntor och kostnader. Begränsningen träder i kraft när borgensmannens meddelande om den har nått borgenären, om inte en senare tidpunkt har angetts i meddelandet. Anmälan om begränsning bör göras skriftligen.

En begränsning som någon enskild borgensman gjort minskar inte övriga borgensmäns ansvar.

7. Fyllnadsborgen för bostadskredit

Borgen som ställts av en enskild borgensman är alltid fyllnadsborgen, om skulden beviljats huvudsakligen för anskaffning eller iståndsättning av egen bostad eller fritidsbostad och om bostaden eller fritidsbostaden utgör säkerhet för skulden. Bostaden är då primär pant. Fyllnadsborgen svarar endast för den del av skulden som medlen från försäljningen av gäldenärens bostad, som utgör säkerhet, inte räcker till för att täcka.

Som bostad betraktas i huvudsak för boende eller fritidsboende avsedd egendom, som kan vara en fastighet eller t.ex. aktier som berättigar till innehav av en bostad. Bostaden behöver inte vara i gäldenärens eget bruk.

Om en fastighet utgör säkerhet är den primära panten de pantbrev som hänför sig till fastigheten och som pantsatts som säkerhet för bostadsskulden. En fastighet kan också belastas av pantbrev med bättre företrädesrätt än dessa, och i vilka de panträttsinnehavare som pantbreven utvisar har bättre rätt till fastighetens försäljningspris.

En primär pant kan också vara säkerhet för andra skulder. Om gäldenärens bostad svarar för andra skulder först, får medlen från försäljning av bostaden användas i första hand för betalning av dem.

Om statsborgen enligt lagen om statsborgen för ägarbostadslån utgör säkerhet för ett bostadslån är bostaden alltid i första hand säkerhet för det lån som staten har ställt borgen för.

8. Ändringar i skuldvillkor

Ändring av skuldvillkoren till nackdel för borgensmannen förutsätter borgensmannens samtycke.

Borgensmannens samtycke behövs dock inte vid förlängningar av betalningstiden då dessa kan betraktas som sedvanliga eller vid andra mindre ändringar i villkoren för kreditförhållandet. Samtycke förutsätts inte heller när borgen ställts som generell borgen eller när ändringen är specificerad i kredit- eller borgensvillkoren.

Av borgensmannen kan inte med stöd av skuldförhållandet krävas mera än av gäldenären. Om borgenären till någon del befriar gäldenären eller någon gäldenär från betalning av skulden blir också borgensmannen befriad i samma mån. Minskning av skuld- beloppet eller befrielse från betalningsskyldigheten genom skuldsanering som fastställts av domstol minskar dock inte borgensmannens ansvar.

9. Information till borgensmannen

Banken utreder gäldenärens betalningsförmåga innan kreditbeslutet fattas. Information om betalningsförmågan fås i huvudsak av gäldenären själv samt från bankens register och kreditupplysningsregistret. På betalningsförmågan inverkar gäldenärens inkomster, utgifter, skulder och andra åtaganden.

Banken informerar borgensmannen om omständigheter som påverkar gäldenärens betalningsförmåga innan borgensförbindelsen undertecknas.

Borgenären meddelar borgensmannen om betalningsdröjsmål gällande den skuld som borgen omfattar. Om borgenären inte har meddelat om betalningsdröjsmålet inom en (1) månad kan borgenären kräva borgensmannen på ränta eller dröjsmålsränta för det fördröjda beloppet först för tiden efter det att meddelandet sänts.

Så länge borgen gäller kan en enskild borgensman begära upplysningar från borgenären om skulden och om hur gäldenären sköter sin skuld. En enskild borgensman som så önskar har dessutom rätt att av borgenären få upplysningar om gäldenärens övriga skulder och åtaganden samt om andra faktorer som inverkar på gäldenärens betalningsförmåga. Rätten till information gäller omständigheter som borgenären känner till och gäldenärens kreditupplysningar. De uppgifter som begärs ska ha betydelse för bedömningen av borgensmannens risk. För kostnaderna för lämnande av uppgifter tar borgenären ut en avgift enligt sin prislista för tjänster.

Vid generell borgen får den enskilda borgensmannen separat underrättelse från borgenären om varje ny kredit. Alternativt kan man avtala att borgenären minst var sjätte månad underrättar den enskilda borgensmannen om beloppet av de skulder som borgen omfattar.

Det utnyttjade kapitalet av en skuld av limittyp meddelas den enskilda borgensmannen var sjätte månad.

10. Indrivning av skuld från borgensman

Skulden kan drivas in hos borgensmannen när skulden förfallit till betalning. Att en skuld förfaller kan bero på att den avtalade kreditperioden gått ut eller på att skulden sagts upp t.ex. på grund av betalningsförsummelse.

Borgenären är inte skyldig att först driva in skulden hos gäldenären. Borgenären är inte heller skyldig att först driva in skulden ur andra säkerheter, såvida det inte är fråga om fyllnadsborgen.

Borgenären har rätt att kräva betalning av den som ställt fyllnadsborgen först efter det att gäldenärens bostad har sålts eller det vid utmätning har konstaterats hinder mot att sälja bostaden. Den som ställt fyllnadsborgen kan, om han så vill, betala skulden för att förhindra försäljning av gäldenärens bostad eller uppkomst av dröjsmålsräntor.

11. Betalning av uppsagd skuld enligt ursprungliga villkor

En enskild borgensman kan betala av skulden enligt de skuldvillkor som gällde före uppsägningen även om skulden har sagts upp mitt under kredittiden på grund av betalningsdröjsmål. En förutsättning för detta är att borgensmannen betalar borgenärerna de förfallna, obetalda amorteringarna och ställer betryggande säkerhet för det obetalda kapitalet.

12. Indrivning hos gäldenären av belopp som borgensmannen betalat

Om borgensmannen betalar en del av skulden till borgenären har borgensmannen regressrätt, dvs. rätt att av gäldenären få det betalda beloppet jämte ränta och kostnader. Borgensmannen bör bevara kvittona med tanke på indrivningen.

Om gäldenären har ställt en pant som säkerhet för skulden har borgensmannen rätt att få betalning ur panten efter borgenärens fordringar. Om panten ägs av gäldenären och en annan person tillsammans utgör den andel som ägs av någon annan än gäldenären inte pant för borgensmannens regressfordran, såvida inte annat avtalats.

13. Indrivning från andra borgensmän av belopp som en borgensman betalat

Om det finns flera borgensmän som ställt borgen för hela skulden svarar de för skulden med sinsemellan lika stora andelar.

Eventuella i borgensförbindelserna avtalade begränsningar av borgensutfästelserna inverkar på ansvaret borgensmännen emellan. En borgensman som betalat skulden har rätt att kräva det betalda beloppet av de övriga borgensmännen om det av skulden återstår mindre än vad borgen utgör sammanlagt och borgensmannens betalning har minskat de övriga borgensmännens borgensansvar.

Exempel 1, borgen för hela huvudförpliktelsen

Skulden är 30 000 euro och en av tre borgensmän betalar hela skulden. Den borgensman som betalat skulden kan kräva 10 000 euro var av de två andra borgensmännen.

Exempel 2, begränsad solidarisk borgen

Skulden är 20 000 euro. Borgensman A har ställt borgen för hela skulden och borgensman B har ställt borgen för 6 000 euro. Om A betalar hela skulden kan A kräva B på 3 000 euro, dvs. hälften av de 6 000 euro som de gemensamt gick i borgen för.

Exempel 3, begränsad icke-solidarisk borgen

Om A och B båda har ställt en icke-solidarisk borgen på 6 000 euro för en skuld på 20 000 euro, kan från båda indrivnas å 6 000 euro, dvs. sammanlagt 12 000 euro.

Om den återstående skulden är 12 000 euro eller mer, föreligger Ingen andel med solidarisk borgen. Om A betalar hela beloppet som A ställt borgen för, kan A inte kräva betalning av B.

Om bara 8 000 euro återstår av skulden och andelen med solidarisken borgen är 4 000, svarar A ensam för 2 000 euro och B ensam för 2 000 euro. Om A betalar 6 000 euro och B 2 000 euro till borgenären, kan A kräva 2 000 euro av B.

Om bara 5 000 euro återstår av skulden, är A och B solidariskt ansvariga för hela beloppet. Om A betalar 3 000 euro och B 2 000 euro till borgenären, kan A kräva 500 euro av B.

Om det för en skuld senare ingås en ny borgensförbindelse, som inte hade förutsatts när skulden beviljades, har den som senare ingått borgen rätt att kräva hela det belopp som han betalat av de tidigare borgensmännen. De som ingått borgen tidigare har däremot inte rätt att kräva betalda belopp av senare borgensmän.

Borgensmännen kan också avtala annorlunda om sin inbördes regressrätt.

14. Preskription av fordran

Borgenärens fordran på borgensmannen preskriberas om borgenären inte kräver betalning inom tre (3) år från det att skulden förföll till betalning. Preskriptionen avbryts också när borgenären påminner borgensmannen om borgen eller när borgensmannen betalar en del av skulden.

Borgensmannens fordran på gäldenären eller på en annan borgensman preskriberas om borgensmannen inte kräver betalning inom tre (3) år från det att borgensmannen betalade en del av skulden. Preskriptionen avbryts också vid påminnelse om fordran eller vid betalning av en del av fordran.

Preskription ska avbrytas gentemot varje gäldenär och varje borgensman separat.

När preskriptionen avbrutits börjar en ny tre (3) års preskriptionstid.

15. Inverkan som skuldsanering och företagssanering har på borgensmans ställning

Borgenären får driva in skulden hos borgensmannen enligt de tidigare villkoren även om villkoren för skulden ändrats för gäldenärens del vid skuldsanering eller företagssanering.

Om gäldenären vid skuldsanering eller företagssanering behåller egendom som utgör säkerhet får borgenären av den som ställt fyllnadsborgen kräva endast den del av skulden som inte betalas enligt betalningsprogrammet. Om en pant som gäldenären ställt ändå måste säljas kan borgenären kräva betalning enligt de tidigare villkoren av den som ställt fyllnadsborgen. Den som ställt fyllnadsborgen svarar dock inte för eventuellt uppkommen dröjsmålsränta under betalningstiden för den skuld som gäldenären ålagts att betala.

16. Gäldenärs eller borgensmans död

Borgenärens rätt till borgen kvarstår även i händelse av gäldenärens eller borgensmannens död. Då har borgenären rätt att säga upp skulden enligt skuldvillkoren och kräva borgensmannen på skulden eller komma överens med dödsboet om reglering av skulden.

17. Företag som gäldenär

Om ett företag, en sammanslutning eller en stiftelse är gäldenär svarar dess ägare, medlemmar eller representanter enligt huvudregeln inte personligen för skulden. Endast bolagsmän i öppna bolag och ansvariga bolagsmän i kommanditbolag har personligt ansvar för företagets skuld. En person som är verksam under ett firmanamn svarar personligen med alla sina tillgångar för skuld som tagits för företagsverksamheten.